

Journal of Social Intervention: Theory and Practice –
2015 – Volume 24, Issue 4, pp. 75–79
<http://doi.org/10.18352/jsi.468>

ISSN: 1876-8830

URL: <http://www.journalsi.org>

Publisher: Utrecht University of Applied Sciences,
Faculty of Society and Law, in cooperation with
Utrecht University Library Open Access Journals

Copyright: this work has been published under a
Creative Commons Attribution-Noncommercial-No
Derivative Works 3.0 Netherlands License

Niels Hermens, MSc is onderzoeker bij het Verwey-
Jonker Instituut en als promovendus verbonden aan
de leerstoelgroep Gezondheid en Maatschappij van de
Wageningen Universiteit.

Drs. Irene de Kort is projectmanager Playing for Success
Nederland en senior adviseur bij KPC Groep.

Correspondence to: Niels Hermens

E-mail: nhermens@verwey-jonker.nl

PLAYING FOR SUCCESS: NASCHOOLS AANBOD IN EEN TOPSPORTOMGEVING

**NIELS HERMENS,
IRENE DE KORT**

Dit artikel is een beschrijving van het naschoolse programma Playing for Success (PFS) en de beoogde werkzame elementen binnen dit programma dat plaatsvindt in een aansprekende omgeving, meestal het stadion van een topsportvereniging. De doelstelling van PFS is een stimulans geven aan de ontwikkeling van zogenoemde soft skills van jongeren tussen negen en veertien jaar, die om sociaal-emotionele redenen minder goed presteren op school dan zij zouden kunnen. Soft skills zijn vaardigheden die belangrijk zijn voor een gezonde en succesvolle toekomst, zoals het gevoel de eigen toekomst te kunnen beïnvloeden (Lindstrom & Eriksson, 2010), zelfregulatievaardigheden (De Ridder, Lensvelt-Mulders, Finkenauer, Stok & Baumeister, 2012) en sociale vaardigheden (Zins, Weissberg, Wang & Walberg, 2004).

Leerlingen die deelnemen aan PFS gaan gedurende tien tot twaalf weken een middag per week tweeënhalf tot drie uur naar het leercentrum. Dit is altijd dezelfde middag, zodat de leerlingen altijd met dezelfde groep leerlingen in het leercentrum zijn. Tijdens deze middagen doen de leerlingen activiteiten die hen de mogelijkheid bieden zich op emotioneel, cognitief en/of sociaal vlak te ontwikkelen. Hiernaast bevatten de activiteiten altijd een educatieve component rondom rekenen, taal en/of ICT. Voorbeelden van deze activiteiten zijn: in tweetallen een presentatie geven

PLAYING FOR SUCCESS

over een thema dat past bij de locatie van het leercentrum, verslag doen van een sportwedstrijd en het in groepjes berekenen van het aantal stoelen in het stadion en de grootte van het veld (Playing for Success Nederland, 2015).

PfS is eind vorige eeuw ontwikkeld in Groot-Brittannië en in 2009 door KPC Groep gestart in de Nederlandse context. Inmiddels vindt PfS in Nederland plaats op 23 locaties waar jaarlijks meer dan 3500 kinderen en jongeren aan activiteiten deelnemen. Het grootste deel van de Nederlandse PfS-leercentra is verbonden aan een organisatie binnen het betaald voetbal. Daarnaast zijn leercentra geopend in het Scheveningse Circustheater, in het topsportcentrum Rotterdam en bij het Stadslandgoed De Kempphaan en de Stadsschouwburg in Almere.

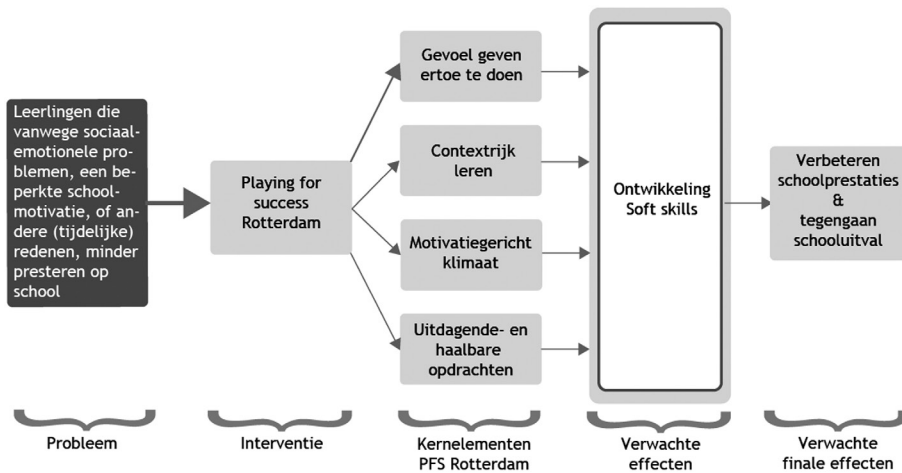
Alle leercentra in Nederland zijn georganiseerd volgens de uitgangspunten van PfS Nederland. Ten eerste is elk leercentrum het resultaat van een samenwerking tussen lokale onderwijsinstellingen, een topsportorganisatie, een gemeente en soms ook organisaties vanuit zorg en welzijn. Ten tweede wordt elk leercentrum geleid door een centrummanager en een gekwalificeerde docent met ondersteunende medewerkers. Dit zijn vaak stagiair(e)s van beroepsopleidingen, zoals de Pabo, Sociaal Cultureel Werk, Sociaal Pedagogisch Werk of Sport en Bewegen. Ten derde is elk leercentrum voorzien van moderne ICT en multimedievoorzieningen en richt het programma zich altijd op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de deelnemers en op taal, rekenen en ICT.

Binnen deze uitgangspunten kan elk leercentrum kiezen voor een eigen invulling. Zo ontvangen de meeste leercentra hoofdzakelijk basisschoolleerlingen, maar zijn er ook leercentra die zich richten op andere groepen, zoals kinderen in de eerste of tweede klas van de middelbare school, leerlingen uit het speciaal onderwijs, of jongeren tussen de vijftien en 23 jaar. Ook kan het activiteiten aanbod, het aantal bijeenkomsten en de samenwerking met scholen per leercentrum verschillen.

GEDACHTE ACHTER PLAYING FOR SUCCESS EN BEOOGDE WERKZAME ELEMENTEN

Figuur 1 geeft de gedachte achter PfS en de beoogde werkzame elementen van het programma schematisch weer. Het uitgangspunt is dat wanneer de deelnemende kinderen bij PfS de kans krijgen soft skills te ontwikkelen, zij meer grip krijgen op hun schoolloopbaan en dat hun schoolprestaties verbeteren. PfS Nederland wil hiermee (op langere termijn) het aantal leerlingen dat extra zorg nodig heeft verlagen en de kans op voortijdig schoolverlaten verkleinen.

Om de deelnemende leerlingen de mogelijkheid te geven tot het verder ontwikkelen van soft skills, werkt PFS volgens vier beoogde werkzame elementen (zie Figuur 1). Deze zijn opgesteld op basis van kennis uit eerdere onderzoeken naar PFS in Groot-Brittannië en in Nederland, interviews met verschillende direct betrokkenen en observaties bij een van de leercentra in Nederland (zie ook Hermens, Los & Aussems, 2015).

Figuur 1: De gedachte achter Playing for Success en de beoogde werkzame elementen (Hermens *et al.*, 2015).

DE VIER BEOOGDE WERKZAME ELEMENTEN

Het eerste beoogde werkzame element van PFS is de deelnemende leerlingen het gevoel geven dat zij ertoe doen. Verschillende stakeholders geven aan dat dit belangrijk is voor de jeugd waar PFS zich op richt, vooral om te voorkomen dat zij door negatieve ervaringen op school in een negatieve spiraal belanden. Binnen PFS probeert men de leerlingen weer (meer) het gevoel te geven dat zij ertoe doen, door les te geven in een heel andere omgeving dan de school, en door positieve en individuele begeleiding. Elke docent of stagiair bij PFS begeleidt groepjes van drie tot vijf leerlingen. Dit geeft hen de kans met iedere leerling een persoonlijk leerdoel op te stellen, na iedere bijeenkomst met de leerlingen op hun persoonlijke leerdoel te reflecteren en de leerling rondom dit leerdoel een advies (een tip) en een compliment (een top) te geven.

PLAYING FOR SUCCESS

Het tweede beoogde werkzame element van PFS is contextrijk leren. Dit heeft als voornaamste doelen het enthousiasme onder de leerlingen te vergroten en te laten zien dat reken- en taalvaardigheden bruikbaar zijn in het dagelijks leven. In de praktijk gaat het hierbij onder andere om de manier waarop de (topsport)locatie wordt gebruikt bij de activiteiten die de leerlingen uitvoeren. Bij een leercentrum in een topsportomgeving worden bijvoorbeeld de kleedkamers, de persruimte, het veld, en de fanshop gebruikt als leercontexten en is elke activiteit gekoppeld aan een thema dat met de sport te maken heeft. Andere manieren waarop contextrijk leren terugkomt in de werkwijze van PFS zijn het contact met sporters (bijvoorbeeld als de leerlingen de sporters interviewen) en de lesopbouw. In vrijwel alle leercentra zijn de lessen opgebouwd als een sportwedstrijd: met een warming-up, een eerste helft, een pauze, een tweede helft en een nabespreking. In de warming-up, de pauze en de nabespreking reflecteren de begeleiders met de leerlingen op hun leerdoelen.

Het derde beoogde werkzame element is een motivatiegericht klimaat. In zo'n motivatiegericht klimaat staan persoonlijke ontwikkeling en plezier centraal, in plaats van competitie en vergelijking met anderen (Smith, Smoll & Cumming, 2007). Binnen PFS probeert men een dergelijk klimaat te verzorgen door de uitvoering van de activiteiten centraal te stellen in plaats van de resultaten, door spelelementen toe te voegen aan de activiteiten en door de persoonlijke leerdoelen.

Het vierde beoogde werkzame element van PFS is dat de activiteiten voor de leerlingen zowel uitdagend als haalbaar zijn, zodat zij succeservaringen hebben. PFS probeert uitdagende en haalbare activiteiten te verzorgen door de activiteiten altijd af te stemmen op het niveau van de groep en, waar mogelijk, van de individuele leerling. Hierdoor verschillen de accenten bij sommige activiteiten per groep of per leerling. Daarnaast proberen de begeleiders tijdens groepsopdrachten iedere leerling een rol te geven die past bij hun eigen kwaliteiten en bevatten de activiteiten altijd een spelelement waarmee de leerlingen extra worden uitgedaagd.

Naast de vier genoemde elementen is ook samenwerking tussen PFS en de scholen belangrijk. Onder meer omdat leerkrachten of intern begeleiders van scholen de enigen zijn die leerlingen kunnen aanmelden. De centrummanagers en docenten van de leercentra onderhouden daarom persoonlijk contact met hun contactpersonen op de scholen. Naast dat dit persoonlijke contact een voorwaarde is om leerlingen überhaupt toegang te geven tot deelname aan PFS, draagt het er mogelijk ook aan bij dat de leerlingen worden aangemeld die mogelijk het meeste baat hebben bij deelname.

TOT SLOT

PfS is een voorbeeld van een programma met een behoorlijke theoretische basis. Allereerst zijn de vier beoogde werkzame elementen gebaseerd op onderzoek en practice-based ervaringen. Daarnaast probeert PfS bij te dragen aan de ontwikkeling van soft skills die belangrijk zijn voor een gezonde en succesvolle toekomst. Zowel in Nederland als in het buitenland wordt het programma nog steeds verder doorontwikkeld. Dit gebeurt bijvoorbeeld via onderzoeken naar de werkzame elementen van PfS, naar welke groepen leerlingen het meeste baat kunnen hebben bij PfS en naar de invloed op de ontwikkeling van soft skills bij de leerlingen. Tegelijkertijd kan elk leercentrum, binnen de theoretische basisgedachte van PfS Nederland, aanpassingen doen om aan te sluiten bij de eigen context, situatie en doelen. Deze mogelijkheid tot aanpassing van activiteiten en accenten binnen het programma maakt dat PfS past binnen verschillende contexten en bij verschillende doelgroepen.

REFERENTIES

- Hermens, N., Los, V., & Aussems, C. (2015). *Samenvatting onderzoek Playing for Success 2013/2014* [Summary research Playing for Success 2013/2014]. Rotterdam: Stichting De Verre Bergen.
- Lindstrom, B., & Eriksson, M. (2010). *The hitchhiker's guide to salutogenesis*. Helsinki: Tuokin-print Oy.
- Playing for Success Nederland (2015). *Leren met een WOW-factor: Facts & Figures* [Learning with a WOW-factor: Facts & Figures]. 's-Hertogenbosch: KPC Groep.
- Ridder, D. T. D. de, Lensvelt-Mulders, G., Finkenauer, C., Stok, M., & Baumeister, F. (2012). Taking stock of self-control: A meta-analysis of how trait self-control relates to a wide range of behaviors. *Personality and Social Psychology Review*, 16, 76–99.
- Smith, R. E., Smoll, F. L., & Cumming, S. P. (2007). Effects of a motivational climate intervention for coaches on young athletes' sport performance anxiety. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 29, 39–59.
- Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (2004). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?* New York: Teachers College Press.